

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3587/2020
03.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Војкан Симић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Марија Петровић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, издржавања и одржавања личних односа, одлучујући о ревизијама тужиоца-противтуженог и тужене-противтужиље изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 175/18 од 16.10.2018. године, исправљене решењем истог суда Гж2 175/18 од 30.07.2020. године, на седници одржаној 03.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужиоца-противтуженог и тужене-противтужиље изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 175/18 од 16.10.2018. године, исправљене решењем истог суда Гж2 175/18 од 30.07.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 978/16 од 30.10.2017. године, ставом првим изреке, малолетни ВВ, рођен ...2001. године у ..., поверен је оцу АА на старање, који ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, малолетна ГГ рођена ...2003. године у ... и малолетна ДД рођена ...2005. године у ... су поверене мајци ББ на старање, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ и мал. ГГ и мал. ДД са родитељима тако што ће деца проводити три недеље код оца АА и три недеље код мајке ББ наизменично. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац-противтужени АА да на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ и мал. ДД плаћа износ од по 400 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец почев од 30.10.2017. године као дана пресуђења па убудуће док за то буду испуњени законски услови уплатом на текући рачун законске заступнице мајке ББ. Ставом петим изреке, обавезана је тужена ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ плаћа месечно износ од 500 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец, почев од

30.10.2017. године па убудуће, док за то буду испуњени законски услови уплатом на текући рачун законског заступника малолетног детета оца АА. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев АА у делу којим је тражио да се мал. ГГ и мал. ДД повере оцу на самостално вршење родитељског права и обавезе тужена ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетне ГГ и мал. ДД плаћа износ од по 30.000,00 динара и уреди начин одржавања личних односа мал. деце са мајком на начин ближе описан у овом ставу изреке. Ставом седмим изреке, одбачена је тужба АА у делу којим је тражио да се обавезе тужена ББ да преда оцу деце важеће путне исправе ради самосталног вршења родитељског права. Ставом осмим изреке, одбијен је противвужбени захтев ББ у делу којим је тражила да се мал. ВВ рођен ...2001. године у ... повери мајци на самостално вршење родитељског права, уреди начин одржавања личних односа мал. деце са оцем АА на начин ближе описан у овом ставу изреке и да се обавезе тужилац АА да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 700 евра и за мал. ГГ и мал. ДД по 300 евра као разлику између досуђених 400 евра и тражених 700 евра све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и то сваког 01-ог до 05-ог у месецу. Ставом деветим изреке, одбачена је противвужба ББ у делу којим је тражила да се забрани тужиоцу да без писане сагласности тужене изводи мал. ВВ, мал. ГГ и мал. ДД из земље. Ставом десетим изреке, одбијен је предлог за одређивање привремене мере тужене ББ којим је тражила да се обавезе тужилац АА да на име доприноса за издржавање мал. ГГ и мал. ДД, плаћа месечно износ од по 700 евра, почев од 30.10.2017. године као дана пресуђења па до правоснажног окончања поступка. Ставом једанаестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 175/18 од 16.10.2018. године, исправљеном решењем истог суда Гж2 175/18 од 30.07.2020. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу другом, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом и једанаестом изреке. Ставом другим изреке, малолетна ГГ рођена ...2003. године и малолетна ДД рођена ...2005. године у ... поверавају се мајци ББ на старање, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац АА да на име свог доприноса за издржавање малолетне ГГ и малолетне ДД плаћа месечно износ од по 470 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући почев од 18.07.2013. године, као дана подношења противвужбе, па убудуће док за то буду испуњени законски услови уплатом на текући рачун законске заступнице ББ. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован противвужбени захтев ББ у делу којим је тражила да се мал. ВВ рођен ...2001. године у ... повери мајци на самостално вршење родитељског права, уреди начин одржавања личних односа мал. деце са оцем на начин ближе описан у овом ставу изреке, као и да се обавезе тужилац да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно 700 евра, а за мал. ГГ и мал. ДД још по 230 евра као разлику између досуђених 470 евра и тражених 700 евра све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и то сваког 01-ог до 05-ог у месецу. Ставом петим изреке, обавезана је тужена ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ плаћа месечно износ од 500 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец, почев од 04.06.2013. године као дана подношења тужбе па убудуће, док за то буду испуњени законски услови уплатом на текући рачун законског заступника малолетног детета оца, АА. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован

тужбени захтев АА у делу којим је тражио да се мал. ГГ и мал. ДД повере оцу на самостално вршење родитељског права и да се обавезе тужена ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетне ГГ и мал. ДД плаћа износ од по 30.000,00 динара сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец па убудуће и да се уреди начин одржавања личних односа мал. деце са мајком ББ на начин ближе описан у овом ставу изреке и обавезе тужена ББ да малолетне ВВ, ГГ и ДД преда оцу деце. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев АА у делу којим је тражио да се обавезе тужена ББ да преда оцу деце важеће путне исправе ради самосталног вршења родитељског права. Ставом осмим изреке, утврђено је да је жалба тужиоца АА изјављена против става трећег изреке првостепене пресуде пресуде повучена. Ставом деветим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење садржано у ставу десетом изреке првостепене пресуде. Ставом десетим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка. Ставом једанаестим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 99.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, парничне странке су благовремено изјавиле ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију тужене-противтужиље.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да су ревизије неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из става 2. наведеног члана, због којих се овај ванредни правни лек може изјавити у смислу члана 407. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку на које се ревизијама неосновано указује. Ревизија се, у смислу наведеног члана 407. став 1. тачке 1. и 2. Закона о парничном поступку, не може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. тог закона. Неосновани су наводи ревизија да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. Закона о парничном поступку, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом и на расправи пред другостепеним судом и за своју одлуку дао јасне, прецизне и недвосмислене разлоге, при томе ценећи све жалбене наводе странака.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке имају четворо деце и то ћерку ЋЋ рођену ...1995. године која је пунолетна и живи у ..., сина ВВ који је рођен ...2001. године и ћерке ГГ која је рођена ...2003. године и ДД која је рођена ...2005. године. Тужилац је био запослен као ... инжењер ... на Универзитету ... у ... тако да је 2014. године имао основни месечни доходак у износу од 25.652,50 катарских ријала, што износи 5.000 евра без бенефиција, при чему је његово радно место било изузето од плаћа

прековременог рада и имао је право на школске бенефиције за издржавана лица, а Универзитет је покривао школарину од вртића до 12 разреда (четвртог разреда средње школе) до четири издржавана лица. Тужилац се сада налази у ..., незапослен је, пријављен Националној служби за запошљавање и издржава се искључиво од своје уштеђевине која је довољна да покрије трошкове универзитетског образовања деце. Његови трошкови док борави у Србији су 1.000 евра месечно, укључујући трошкове боравка деце код њега и то три недеље наизменично код њега и три недеље код мајке које виђање функционише више од три године. ББ је сада незапослена, али ангажована око отварања сопственог бизниса. Била је запослена у Компанији "... " до 20.08.2017. године, где јој је плата износила око 4.800 евра, и њен послодавац је сносио трошкове школовања деце. Власник је трособног стана корисне површине 93 м² у улици ... у Малолетне ДД и ГГ су уписане у међународну школу "... " од априла 2013. године и од тада су редовни ученици ове школе, у којој годишња школарина износи укупно 2.900 евра. Заједнички син ВВ је завршавао Енглески школски систем у Интернационалној школи у Београду, а сада се налази у ... где је наставио школовање, и живи са старијом сестром ЂЂ у стану за који је закупнина 625 британских фунти седмично, што износи 2.708,33 британске фунте месечно. Тужилац не сноси трошкове за школовање ГГ и ДД јер је то сносио бивши послодавац тужене "... " до 20.08.2017. године, након чега мајка сама сноси трошкове. Парничне странке власници су некретнине-куће која се налази у Енглеској, у ..., која је укњижена на обе странке. Из налаза и мишљења и изјашњења комисије вештака Клинике за психијатријске болести "Др Даза Лазаревић", произилази да је у интересу развојних потреба деце да о њима сасмостално брине отац и предложили су модел виђања мајке са децом. Из налаза и мишљења, допунског мишљења и исказа чланова судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду, који су имали увид у целокупну документацију, налаз и мишљење комисије вештака Клинике "Др Даза Лазаревић", увид у изјаве са расправних записника и комуникацију са породицом, утврђено је да је у интересу малолетне деце да малолетни ВВ буде поверен оцу, а девојчице да буду поверене мајци, што је констелација родитељства која највише одговара актуелним потребама деце. Обе институције су дописом обавестиле суд да нису у могућности да усагласе налазе и мишљења. Из налаза и мишљења Градског центра за социјални рад, Одељење Нови Београд, утврђено је да отац поседује социо-економске услове, очувану родитељску способност и способност за вршење родитељског права, а у родитељској улози испољава капацитете да препозна и испуњава базичне и развојне потребе деце и да је привржен деци. Из налаза и мишљења Центра за социјални рад, Одељење Стари град, утврђено је да је у најбољем интересу малолетне деце да малолетни ВВ буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права, а малолетне ћерке припадну мајци на самостално вршење родитељског права, а центар је усагласио своје мишљење са мишљењем судско-психијатријског одбора Медицинског факултета. Утврђено је да потребе малолетног ВВ износе 1000 евра месечно, а за малолетну ГГ и малолетну ДД износе по 500 евра месечно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је делимично укинуо првостепену пресуду, и одлучујући о поверавању малолетне деце родитељима, мал. ВВ поверио на самостално вршење родитељског права оцу, док је мал. ћерке ГГ и ДД поверио на самостално вршење родитељског права мајци, у потпуности прихватајући налаз и мишљење судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду, јер је дат објективно и у складу са правилима струке према коме су се изјаснили орган

старатељства Градског центра за социјални рад Одељење Стари град, и у складу са тим одлучио о издржавању деце, а све сходно одредбама члана 6 став 1, 77 став 3 и 266 став 1 Породичног закона Републике Србије као и одредбе члана 2, 3, 9 и 13 Конвенције о правима детета. Ценећи наведено, имајући у виду одредбу члана 271 Закона о парничном поступку, одлучио је да није целисходно извршити усаглашавање налаза и мишљења вештака имајући у виду дужину трајања поступка, као и чињеницу да је пуномоћник тужиоца повукао предлог за усаглашавање налаза и мишљења и за ново вештачење.

По оцени Врховног касационог суда, супротно наводима ревизија, правилан је закључак другостепеног суда који се односи на вршење родитељског права, донет на бази правилне примене материјалног права, јер је на основу целокупног стања у списима предмета, које је у виду имао и судско-психијатријски одбор Медицинског факултета у Београду када је давао налаз и мишљење, нашао да је у најбољем интересу малолетне деце, у смислу одредбе члана 6. и члана 266. Породичног закона и члана 3. Конвенције о правима детета, да вршење родитељског права над мал. ВВ, који је и изразио жељу да живи са оцем, буде поверен оцу, а да вршење родитељског права над мал. ГГ и ДД, које су везане за мајку, буде поверено мајци, овде туженој, којег става је и овај суд.

Стога су неосновани ревизијски наводи тужиоца да одлука о вршењу родитељског права у погледу мал. ГГ и ДД, није у интересу малолетне деце јер су деца привржена оцу и једни другима, да гаје јаке узајамне емоције, а ово стога што је правилно уређен и модел виђања како са родитељима тако и међусобни контакт саме деце, а како је то одређено нижестепеним одлукама.

Одлучујући о поверавању малолетне деце родитељима на вршење родитељског права, као и одржавању личних односа деце са родитељима и међусобно, правилно је другостепени суд применио одредбе члана 77. ст. 1. и 3. Породичног закона, а сагласно члану 61. став 1. Породичног закона уредио начин одржавања личних односа малолетне деце са родитељем са којим не живе на начин одређен одлуком, тако што ће деца проводити три недеље код оца и три недеље код мајке наизменично.

По оцени Врховног касационог суда, супротно наводима ревизије тужиоца, правилно су утврђена лична својства и капацитети странака, као родитеља, за бригу, старање и васпитање у односу на малолетну децу, који су задовољавајући у сваком погледу, да су родитељи подобни да им се деца повере на самостално вршење родитељског права, да препознају дечије потребе и веома су мотивисани да наставе старање о њима, и да је полазећи од налаза и мишљења стручних установа и центара за социјални рад, правилно утврђено да су се стекли законом прописани услови за одлуку о поверавању малолетне деце, на начин како је то учињено, с обзиром да њихово понашање указује на опредељење да живе у породици са родитељем којем су ближи, повезанији или су га сами изабрали. Наиме, најбољи интерес детета подразумева удовољавање на најбољи могући начин његовим емотивним и развојним потребама. Ово начело има предност пред осталим интересима, првенствено подразумева потребу за сигурном, стабилном и предвидивом околином у којој ће се дете осећати вољено, развијати осећај припадања, слободно и несметано стицати искуство у дружењу са вршњацима.

Правилном применом одредби чл. 154, 160. и 161. Породичног закона, супротно наводима обе ревизије, одлучено је о постављеним захтевима за издржавање деце над којима не врше родитељско право, те су правилно одбијени захтеви странака као неосновани.

Супротно ревизијским наводима, правилно су утврђене месечне потребе деце, у складу са њиховим календарским узрастом и стварним потребама, затим материјалне могућности оба родитеља, у виду примања, прихода, уштеђевине, поседовања непокретности, стамбених и других материјалних прилика странака, и да сваки родитељ може да подмири утврђене месечне потребе деце над којом врши родитељско право, те је с обзиром на све те чињенице супротно наводима ревидената оцењена као правилна одлука суда у односу на обавезу родитеља у издржавању малолетне деце са којом не живе.

С обзиром да је при решавању и осталих питања правилно примењено материјално право, и то модел виђања са родитељем са којим не живе као и међусобни однос деце, који су прилагођени тренутном стању и потребама деце, а да је законско издржавање одређено на начин који задовољава потребе деце, а не угрожава нити егзистенцију мајке нити егзистенцију оца као дужника издржавања, одлучено је као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић